

ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Ἐν Ἑλλάδι Δρ. 8
Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ Φρ. Δρ. 10

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

Πᾶσα αἴτησις ἀπευθύνεται:
Διεύθυνσιν **Φωνῆς τῆς Ἡπείρου**
Ἀθ ἡ ν α ς

ΕΤΟΣ ΟΓΔΟΟΝ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

γίνονται δεκταὶ ἀπὸ 15 Μαρτίου 1900 ἕως 15 Σεπτεμβρίου 1900. Ὁρεῖλουν δὲ οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐγγραφῶσιν συνδρομηταὶ νὰ προσποστειλῶσι καὶ τὴν συνδρομὴν αὐτῶν.

Ἡ «Φωνὴ τῆς Ἡπείρου» εἶναι τὸ μόνον Ἡπειρωτικὸν ὄργανον τὸ ὁποῖον ἀπὸ ὀκταετίας συνηγορεῖ ὑπὲρ τῶν Ἡπειρωτικῶν ζητημάτων καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπανταχοῦ διεσπαρμένων Ἡπειρωτῶν.

ΕΞ ΗΠΕΙΡΟΥ

Ἐπιστολὴ πρώτη.

Εἴπομεν πολλάκις ὅτι ἡ «Φωνή» ἐπαρκῶς ὑπηρετήσεν ἄχρι τοῦδε τοὺς πάσχοντας καὶ ἀδικουμένους καὶ προσεπάθησε πάντοτε νὰ δημοσιεύσῃ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἐν Ἡπείρῳ κατάστασιν ἀφ' ἑνὸς μὲν ὅπως λάβῃ γνῶσιν καὶ ἡ ἀνωτέρα τοῦ τόπου διοικητικὴ ἀρχὴ καὶ φροντίσῃ νὰ θεραπεύσῃ τὰ κακῶς ἔχοντα, τιμωρήσῃ δὲ καὶ τοὺς ὑπαλλήλους ἐκείνους οἵτινες ἐμεταλλευόμενοι τὴν θέσιν αὐτῶν καταπιέζουσι καὶ κατακυριεύουσι τοὺς κατοίκους. Ἐξ ἄλλου δὲ καὶ ὅπως εὐρύτερον καταστήσῃ γνωστὴν τὴν τοιαύτην τῆς Ἡπείρου κατάστασιν. Ὁ σκοπὸς οὗτος κατὰ τι δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ἐπέτυχεν· ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἔχωμεν καὶ ἀξιώσεις ὅτι ἡ «Φωνή» θὰ διορθώσῃ πᾶν κακόν. Τὰ κακῶς ἔχοντα ὀφείλομεν νὰ διορθώσωμεν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι οἱ πάσχοντες καὶ δεινοπαθοῦντες, ἡμεῖς πρέπει νὰ αἰσθανθῶμεν τὴν ἀνάγκην ὅπως κινηθῶμεν καὶ ζητήσωμεν τὸ δίκαιον ἡμῶν καὶ παραστήσωμεν ὅπου πρέπει διὰ ζωῆρας καὶ ἐντόνου φωνῆς τὴν κατάστασιν τοῦ τόπου ἡμῶν, πάντοτε ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ τὰς ἀρχάς. Ἡ «Φωνή» μόνον ὡς ὄργανον πρέπει νὰ χρησιμεύῃ καὶ νὰ συνηγορεῖ ἐκεῖ ὅπου ἡ ἐσθινὴς ἡμῶν ρωνὴ τρέμει ἐκ φόβου. Ὁ ζητῶν δίκαιον διὰ νομίμων μέσων κατορθώνει νὰ τὸ ἀποκτήσῃ καὶ τὸ ἀπολαύσῃ, ὅταν ὅμως τὸ ζητήσῃ δι' ἀπειλῶν, δι' ἐπαναστάσεων ἢ δι' ἄλλων οἰουδῆποτε μέσων ὅχι μόνον δὲν ἀπολαμβάνει τίποτε· ἀλλὰ δημιουργεῖ νέαν κατάστασιν πραγμάτων καὶ χάνει καὶ τὸ ἐλάχιστον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον τῷ εἶχεν ἀπομείνει ὡς τελευταία ἀγκυρα σωτηρίας καὶ ἀκτίς καλλιτέρου μέλλοντος. Διὰ εὐνόμων μέσων λοιπὸν πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ φροντίσωμεν ὑπὲρ τοῦ δικαίου ἡμῶν καὶ νὰ φροντίσωμεν συνεχῶς ἐργαζέμενοι νὰ πείσωμεν τοὺς διοικοῦντας ἡμᾶς ὅτι ὁ τρόπος καθ' ὃν μᾶς διοικοῦν, δύο ἔχει τὰ κακά: πρῶτον καταστρέφει τὴν Ἡπείρον, ἐξαναγκάζει τὸν Ἡπειρώτην καὶ μὴ θέλοντα νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν προσφιλεῖ αὐτῷ πατρίδα, νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὸ ἐξωτερικόν καὶ ἐκεῖ ἐν μέσῳ ἀλλοφύλων ἐθνῶν νὰ ζητήσῃ πόρον ζωῆς καὶ νὰ προσπαθῇ νὰ ἐγκαταστήσῃ τὴν οἰκογενεῖάν του· διότι πρέπει νὰ εἰπώμεν ἐν πάσει εἰλικρινείᾳ ὅτι δὲν δύναται πλέον ὁ Ἡπειρώτης νὰ ζῇ εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ· εἶναι πλούσιος; διατρέχει κίνδυνον ὅχι μόνον ἡ περιουσία αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ ἡ ζωὴ του· εἶναι πτωχὸς; χειρότερα· ὁ βίος τοῦ πτωχοῦ ἐν Ἡπείρῳ εἶναι φρικτός, εἶναι ἀπαίσιος, δὲν δύναται τέλος πάντων νὰ ὀνομασθῇ βίος· εἰς ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου ὅστις δὲν ἔχει περιουσίαν, ὅστις δὲν ἔχει κτήματα, ὅστις

δὲν ἔχει πρόβατα ἢ ἄλλο τι ἀπαιτάσεται ἐπιεικῶς ὑπὸ τοῦ νόμου· ἀφοῦ δὲν ἔχει τίποτε τί νὰ τοῦ πάρῃς. Ἐδῶ συμβαίνει ὅπως τὸ ἀντίθετον· ἔχεις δὲν ἔχεις ὀφείλεις νὰ πληρώσῃς· τρέμει ἡ καρδιά τῶν ἀτυχῶν ἀνθρώπων ὅταν τὴν ἐσπέραν ὑπὲρ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἀκούσωσι τὸν πρωτόγερον νὰ φωνάξῃ αὐτοὺς νὰ φέρετε γρόσια εἰς τὸν ταξιντάρη διότι θὰ ἔλθῃ ὁ γιουζμπασῆς κονάκις· ὡς ἄστραπὴ διαπερᾷ τὴν καρδίαν τῶν μὴ ἔχόντων ἢ ἀπαισία φωνὴ τοῦ πρωτογέρου. Χρήματα διὰ τὸν ταξιντάρη! καὶ διὰ ποῖον λόγον τὰ γρόσια αὐτά; μήπως διὰ τοὺς κτηματικούς φόρους; μήπως διὰ φόρον ἐπαγγέλματος; ὅχι· αὐτὰ πληρώνονται καὶ πληρώνονται· ἀλλὰ εἶναι διὰ φόρους οἱ ὁποῖοι ἠδύναντο καὶ νὰ μὴ ὑπάρχουσιν· οἱ κάτοικοι πληρώνουν καὶ πληρώνουν ἀδιακόπως χωρὶς ἐκ τῶν φόρων νὰ ἀπολαύσωσιν ὠφέλειάν τινά· φόρον διὰ χαράτσι (κεφαλιάτικο), φόρον διὰ δρόμους χωρὶς οὔτε μονοπάτια νὰ κατασκευάζωνται παρὰ μόνον στρατηγικοὶ δρόμοι καὶ αὐτοὶ ἐλκεῖνοι καὶ τρισάθλιοι, φόρον διὰ νὰ κτισθῇ διοικητήριον, νοσοκομεῖον καὶ δι' οἷανδήποτε ἀνάγκην ἄλλην ἥτις θὰ παρουσιασθῇ. Δὲν ἐρωτᾷ ἡ διοίκησις πῶς θὰ πληρώσῃ οἱ ἀτυχεῖς αὐτοὶ κάτοικοι τοὺς φόρους. Τίποτε· πρέπει νὰ πληρώσῃ· ἐὰν δὲν πληρώσῃ πωλοῦνται τὰ ζῶα, τὰ οἰκιακά ἐπιπλά καὶ μένουσι οἱ ἄνθρωποι εἰς τὰ πέντε σκοκάκια κατὰ τὴν παροιμίαν θρηνοῦντες καὶ δοδυρόμενοι. Μήπως ὑπάρχει παραγωγὴ προϊόντων ἢ ἄλλων δημητριακῶν καρπῶν ἐκ τῆς ὁποίας πωλουμένης νὰ πληρωθῶσιν οἱ φόροι; οὐδόλως· ἄλλως τε πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἀναπτυχθῇ παραγωγὴ ὑπὸ τοιούτους ὁρους. Ἄς λάβωμεν ὡς παράδειγμα ὅτι ἔχετε μίαν ἄμπελον. Πληρώνετε δι' αὐτὴν φόρον κτηματικόν, πληρώνετε δέκατον διὰ τὰς σταφυλάς κατὰ τὸν τρυγητόν, μετ' ὀλίγον πληρώνετε καὶ ζιντζιργὴ ἥτοι φόρον διὰ τὸ παραγόμενον κρασί, κακὴ κτλ. Ἄς ὑποθέσωμεν λοιπὸν ὅτι ὁ κτηματικὸς φόρος εἶναι τὸ ἐν δέκατον, δεύτερον δέκατον λαμβάνει ὁ δεκατιστὴς, τρίτον δέκατον λαμβάνει ὁ ἴδιος διὰ τῆς μεθόδου τοῦ νὰ ζυγίσῃ ἐλλειπῶς (ξύκινα)· μισὸ δέκατον διὰ τὰ σχολεῖα νομίζω, ἀλλὰ δύο δέκατα διὰ τὸ κρασί καὶ τὸ ρακί καὶ ἐν ἑτερον δέκατον διὰ τὸν δραγάτη· ἔχομεν ἕως τώρα τὰ 6 1/2 δέκατα εἰς φόρους· διὰ δὲ τὰ ἱμπλιάκια πληρώνουν καὶ δύο δέκατα ἀκόμη διὰ τὸ ἥμωρον· προσθέσατε εἰς ταῦτα καὶ τοὺς κόπους πρὸς καλλιέργειαν καὶ ἀμέσως θὰ φθάσωμεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι δὲν περισεύει οὔτε δι' αὐτοὺς τοὺς κόπους τίποτε. Ἀλλὰ δὲν ἐτελειώσαμεν ἀκόμη. Ὁ δεκατιστὴς δὲν λαμβάνει εἰς εἶδος τὸ δέκατον παρὰ τὸ ἀρίνι μέσα ὅπως λέγομεν ἐδῶ, δηλαδή τὸ ἀρίνι εἰς τοὺς κατοίκους καὶ λαμβάνει τὸ ἀντιτίμιον εἰς χρήμα. Ἀλλὰ τί συμβαίνει; Τὰ σταφύλια πωλοῦνται εἰς 14 ἢ 15 παράδες κατ' ὀκάν. Συνέρχεται τὸ ἴσαρὲ μιντζηλίσι καὶ ὀρίζει τὴν τιμὴν κατ' ὀκάν εἰς 30 ἢ 35 παράδες κατόπιν ἐνεργειῶν τῶν δεκατιστῶν· ὥστε προσθέσατε καὶ ἐν δέκατον ἀκόμη διὰ τὸ διπλάσιον τῆς τιμῆς καὶ θέλετε ἴδει ποῖα εἶναι τὰ ἀποτελέσματα· ὥστε τὸ πρῶτον κακὸν εἶναι κατὰ τῶν κατοίκων καὶ θεωροῦμεν καλὸν νὰ ἐπιστήσωμεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν προσοχὴν τοῦ Γενικοῦ διοικητοῦ Ὁσμὰν πασσά· πράττομεν δὲ τοῦτο νῦν διότι εἶναι πολὺ κατάλληλος ἡ περίπτωση ὅπως ἀνακουφίσῃ ἐν μέρει τοὺς κατοί-

κους ἀπὸ τὰς ἰδιοτροπίας τῶν ὑποδιοικητῶν καὶ τῶν δεκατιστῶν καὶ σιουμπασάδων. Ἐπειδὴ εἶναι ἡ ἐποχὴ διὰ τὸν πλειστηριασμόν τῆς δεκάτης καλὸν εἶναι ὅπως ἐκδοθῇ ἐγκύκλιος πρὸς ὅλας τὰς ὑποδιοικήσεις ἥτοι πρὸς τὰς ἀρχάς Πρεβέζης, Λιεσκοβίκου, Βερατίου, Πρεμετῆς, Αὐλωνος, Πωγωνίου, Κονίτης Λιεσκοβίκου κτλ. διὰ τῆς ὁποίας νὰ διατάσσωνται ὅπως ἐντὸς τῆς ὀρισμένης προθεσμίας κατακυρώσιν εἰς ὄνομα τοῦ τελευταίου πλειοδότη τὴν δεκάτην καὶ τὸ ἥμωρον καὶ μὴ ἐπαναληφθῶσι τὰ ἄτοπα τῶν παρελθόντων ἐτῶν, κατὰ τὰ ὁποῖα οὔτε τὸν Αὐγουστον οὔτε τὸν Σεπτέμβριον δὲν εἶχον πωληθῇ τὰ δέκατα, οἱ δὲ κάτοικοι ὑπέστησαν μεγάλας ζημίας ἐκ τῶν βροχῶν διότι κατεστράφησαν εἰς τὰ ἀλώνια τὰ σιτηρά· διὰ τοιαύτης διαταγῆς ὁ διοικητὴς θέλει εὐεργετήσῃ τοὺς κατοίκους. Συγχρόνως ὅμως δεόν νὰ διατάξῃ τὰς ὑποδιοικήσεις ὅπως φέρονται αὐστηρῶς πρὸς τοὺς ἐνοικιαστὰς τῆς δεκάτης καὶ τοῦ ἡμῶρου καὶ συστήσωσιν εἰς αὐτοὺς νὰ μὴ καταπιέζωσι τοὺς καοοίκους, παρὰ νὰ ἐνεργῶσι σύμφωνα μετὰ τὸν νόμον. Ἀληθῶς οἱ ἐνοικιασταὶ τῆς δεκάτης καὶ τοῦ ἡμῶρου ἀπέβησαν εἰς τὸν τόπον ἡμῶν φοβερὰ μάλιστα. Ὅπως αἰσχροκερδήσωσιν ἢ μᾶλλον ὅπως δυνηθῶσι νὰ κλέψωσιν ἀπὸ τὸν πτωχὸν κόσμον 5—10 ὀκάδας σίτου ἢ ἀραβοσίτου ποικίλας παρουσιάξουσιν δυσκολίας καὶ ἀφίνωσι νὰ παρέρχεται ὁ καιρὸς χωρὶς νὰ ὀρίζωσι τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀλωνίσματος ἢ τῆς συγκομιδῆς ἐλπίζοντες νὰ ἐξαναγκάσωσι τοὺς κατοίκους νὰ παραδεχθῶσι τοὺς προτεινομένους ὁρους. Ἐπειδὴ δὲ ὁ **πνιγμένος πιάνεται ἀπὸ τὰ μαλλιά**, δηλαδή ἐπειδὴ βλέπουν τὸ πᾶν καταστρεφόμενον ὑποκύπτουν, διότι κανεὶς δὲν τοὺς προστατεύει· εἶναι ἐγκαταλελειμένοι εἰς τὴν διάκρισιν πάσης αὐθαιρεσίας. Δὲν ὑπάρχει ἐπιβλεψὶς ἐκ μέρους τῆς διοικήσεως. Ἡ διοίκησις φροντίζει μόνον διὰ τὴν εἰσπραξίν τῶν φόρων· ὅταν πρόκειται διὰ φόρους τότε ἀμέσως τίθενται εἰς ἐνέργειαν γιουμπασάδες καὶ χωροφύλακες καὶ δλαὶ αἱ ἀρχαί· ὅταν ὅμως καταπιέζονται οἱ κάτοικοι, ὅταν πεινοῦν, ὅταν ἀδικοῦνται κανεὶς δὲν προσέχει εἰς τὰ παράπονά των. Καὶ ἡ μὲν θέλησις τοῦ Σουλτάνου γνωστὸν τυγχάνει ὅτι εἶναι νὰ τιμωρῶνται οἱ ἀδικοῦντες καὶ νὰ προστατεύωνται οἱ ὑπῆκοοι του· ἀλλὰ ἐδῶ δὲν φθάνει τὸ Σουλτανικὸν βλέμμα καὶ διὰ τοῦτο ἕκαστος ἐνεργεῖ κατ' ἴδιαν βούλησιν, ὅπως τοῦ κατέβῃ ἀναδεικνύμενος αὐστηρὸς ἐκεῖ ὅπου ἔπρεπε νὰ εἶναι ἐπιεικής καὶ δημιουργῶν σκάνδαλα ἐκεῖ ὅπου ἡ ἐπιεικεία τοῦ Σουλτάνου ἐπισύρει ἐνίοτε τὴν εὐγνωμοσύνην. Διότι πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι τινὲς τῶν ὑπῆκόων ἐνδέχεται νὰ περιπέσωσιν εἰς σφάλματα· ἀλλὰ διὰ τὰ σφάλματα ὑπάρχει ἐπιεικεία, ὑπάρχει πάντοτε ἡ καλὴ θέλησις ἥτις ἐπιβάλλει νὰ ἐξετάζηται μετ' ἀκριβείας τὸ σφάλμα ἐκάστου ραγιά τοῦ Σουλτάνου, δηλαδή ἐὰν τὸ σφάλμα αὐτὸ ἐγένεν ἐκ προθέσεως ἢ ἐναντίον τῆς θελήσεως τοῦ πράξαντος. Ἀτυχῶς τοιαύτη ἐξέτασις ἐδῶ δὲν γίνεται. Παρεστράφησαν ὀλίγον· λάβε ἀμέσως τὰ μέτρα σου, διότι σε περιμένει φυλάκις, ἐξορία ἀφαίμαξις βαλάντιου κτλ. Ἐνα τοιοῦτον μικρὸν ἐπεισῶδιον συνέβη τὴν ἐβδομάδα αὐτὴν. Ὁ καθηγητὴς τοῦ ἐνταῦθα γυμνασίου κ. Χρ. Μένιος εἶχε παραγγείλῃ πρὸς τινὰ νέον εὐρισκόμενον εἰς Ἀθήνας πρὸ δύο ἐτῶν νὰ τῷ ἀποστείλῃ ἓν βιβλίον. Ὁ νέος μὴ ὢν εἰς θέσιν

ἐπὶ τριετίαν ἐλόκληρον ἐπάλασε, τέλος καταβληθεὶς ὑπὸ τῆς ἐπαράτου νόσου κατῆλθεν εἰς τὸν τάφον καὶ οὕτω ἐσθυσεν ἡ ζωὴ τοῦ ἀτυχοῦς νέου τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἤρριξε δι' αὐτὸν ἡ ἀληθὴς ζωὴ, ἡ ζωὴ τῆς δράσεως καὶ τῶν ὀνείρων τοῦ Δύστηνε Γεωργάκη! Ποῦ τὰ ὄνειρά σου; Ποῦ οἱ ὑπεράνθρωποι κόποι σου; Ποῦ οἱ εὐγενεῖς σου πόθοι; Οὐδὲν τούτων ἡδυνήθης νὰ πραγματοποιήσῃς· ἡ φθονερὰ μοῖρα δὲν ἠθέλησε τοῦτο καὶ ἰδοὺ τὰ ὄνειρά σου σήμερον σθεσθέντα διὰ πάντος ἐτάφησαν μετὰ σοῦ καὶ τὰ ἐκάλυψεν τὸ φυ-χρὸν χῶμα τοῦ τάφου. Ὁ θάνατός σου ὁ στερεὸν ἡμᾶς φίλου προσφιλεστάτου, φίλου μεθ' οὗ διήλθομεν τὰ ὠραιότερα ἔτη τοῦ βίου μας καὶ μέλλοντος πολυτίμου συνεργάτου ἐν τῇ κοινωνικῇ παλαίστρᾳ βυθίζει ἡμᾶς εἰς βαρὺ πένθος καὶ ἡ ἀνάμνησίς σου πάντοτε θά φέρῃ πάντοτε πικρὰ δάκρυα. Ἡ ὀδύνη ἡ κυριαρχοῦσα ἡμῶν καὶ ἡ θλίψις ἡ στενωὸς πιέζουσα τὴν καρδίαν ἡμᾶς τὴν στιγμήν ταύτην, δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ χαράζωμεν, ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἤξιζον εἰς τὸν προσφιλεῖ νεκρὸν τὸν τόσον προῶρον ἐγκαταλείψαντα ἡμᾶς καὶ τόσον σκληρῶς τὸ πλῆγμα τοῦ θανάτου του εἶνε καίριον καὶ ἐβύθισεν εἰς πένθος ὅλους τοὺς συγγενεῖς, φίλους καὶ συγγωριανοὺς αὐτοῦ. Εὐχόμεθα δὲ ὅπως ὁ Ὑψίστος ὁ στερήσας ἡμᾶς τῆς πολυτίμου ὑπάρξεως του κατατάξῃ τὴν ἀγνὴν αὐτοῦ ψυχὴν ἐν χώραις δι-καίων καὶ ἐπιχύσῃ βάλαμον παρηγορίας εἰς τὸ βα-ρύτατον τραῦμα, ὅπερ ἐπληγεκεν εἰς τὴν ἀτυχῇ μητέρα καὶ τὸν ἀπαρηγόρητον ἀδελφόν του Δημητράκη.

Παραγ. Πλοῦμης

ΚΡΙΤΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Περὶ τῆς περιφύμου Μονῆς τοῦ Ἀγίου Νικολάου, τῆς ἐπικαλουμένης «Ὑψηλῆς Πέτρας».

(ἴδε συνέχειαν εἰς τὸ προηγούμενον καὶ τέλος)

«Καὶ οἱ Ἀγαρηνοὶ ἐστέκοντο μετὰ μεγάλην ὑπομονήν, ἕως ὅτου ἐπάφθη καὶ ἡ δυστυχὴς βασι-λεῖα τῶν πόλεων, καὶ εὐθὺς τότε ἐγενεῖν ὡς ὀλύκοι ἄγριοι κατὰ τῶν Χριστιανῶν. Ἐχάλασαν ἡ ἐκκλησία καὶ Μοναστήρια, ἐχάλασαν τὴν Φοινικόπολιν, τὴν Κόνιτσαν, εὐγαλαν τοὺς Χριστιανούς ἐξ ἁπὸ τὸ Ἀργυροκάστρον, ἐκτι-σαν σπίτια, ἐκυψαν πολλοὺς προκρίτους Χρι-στιανούς, καὶ ἐγενεῖν θρήνος καὶ κλαυθμὸς ἀπα-ρηγόρητος. Καὶ εἰς τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἐστει-νεν ὁ Βασιλεὺς προσταγὴν εἰς τὰ μέρη ταῦτα καὶ εἰρήνευσαν οἱ Χριστιανοί.» Ἐνταῦθα λή-γει τὸ χρονικόν, ἐξ οὗ γίνεται γνωστὴ ἡ ἐν τῇ ἰδ' ἐκατονταετηρίδι μ. Χ. κατάστασις τῶν Χρι-στιανῶν τῆς Ἡπείρου, οἵτινες διεκτραγωδοῦσι τὴν θρηνώδη ταύτην κατάστασιν διὰ τοῦ ἐξῆς περιπαθοῦς ἄσματος, διασωζομένου καὶ νῦν ἀκε-ραίου καὶ εἰς πᾶσαν πανήγυριν ἢ εἰς γάμον ἀδο-μένον εἰς πάντα τὰ χωρία τῶν ἐπαρχιῶν Δρυϊ-νουπόλεως καὶ Δελβίνου.

Ἐχει δὲ οὕτως τὸ ἄσμα.

«Μὲρ' Δερροπολίτισσα

μὲρ' Καῦμένη

«Μὲρ' Δερροπολίτισσα

Ζηλεμένη.

«Βάλ' τὸ φέσι τσῶμπροστὰ

μὲρ' καῦμένη

«Καὶ συρὲ στήν Ἐκκλησίαν ζηλεμένη,

«Μέλαμπάδες με κυρὰ μὲρ, Καῦμένη,

«Καὶ προσκύνα γιὰ τ' ἐμάς

«Τὸν Ἀφέντη τὸν Χριστὸ

«Καὶ προσκύνα καὶ γιὰ μᾶς

«Τὴν Κυρά τὴν Παναγιά.

«Τί μᾶς πῆρεν ἡ Τουρκιά

«Καὶ μᾶς πᾶνει ὅσὰ τὰ τζαμά.

«Καὶ μᾶς σφάζει σὰν τ' ἀρνιά.

«Σὰν τ' ἀρνιά τὴν πασχαλιά.

«Τὰ κατσίκια τ' αἰ-Γιωργού

«Ἄχ! πῶς νάχω κέγῳ νου.»

Σημειωτέον ὅτι εἰς ἕκαστον δίστυχον τοῦ ἄ-σματος ἐπαναλαμβάνεται τὸ Καῦμένη καὶ τὸ Ζη-λεμένη διὸ καὶ παρκαίπομεν τὴν ἐπανάληψιν, ὡς εὐνόητον.

Ὁ λαὸς ἄδων αὐτὸ περιπαθέστατα μέχρι σή-μερον ἀγνοεῖ τὴν ἱστορικὴν αὐτοῦ σημασίαν· ἀλλ' ὁ ἐπαῖων τυγχάνων ἐν τραπέζῃ Ἡπειρω-τικῇ καὶ ἐνθους ἀκροώμενος συγκινεῖται μέχρι δακρύων. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὸ ἄσμα τοῦ παπᾶ Θύμιου Βλαχάβα, καὶ τὸ τῶν ἄλυσ-σομένων, οὗ ἡ ἀρχὴ «Σὺν τρῶμε καὶ σὺν πίνω-με, καὶ λιανοτραγοῦδουμε, κι' ἕνα καλὸ, δὲν κάνομεν, καλὸ γιὰ τὴ ψυχὴ μας. Νὰ πᾶ νὰ καρ-τερέσωμεν ἀσὲ τρέχινω γιοφύρι» (ἄλληγορ.) ὅπου διαβαίνει ἡ Κευναρυὰ μετὰ τοὺς ἄλυσσομένους· Κι' ὁ ἄλυσσος ἐκόπηκεν κι' οἱ ἄλυσσομένοι ἐβή-

καν» κλπ. Αὕτῃ ἡ ποίησις εἶνε ὅτι ὥραϊον καὶ λαμπρόν. Αὕτῃ παρ' Ἡπειρώταις διετήρησεν ἄσβεστον τὸ ἱερὸν πῦρ τῆς Ἐλευθερίας, καὶ ἰδίᾳ παρὰ τοῖς ὀρεινοῖς κατοικοῖς, παρ' οἷς οἱ τοῦρ-κοὶ δειλῶς προσήρχοντο διὰ τὸ ἀρεϊμάνιον αὐτῶν.

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω περιγραφῆς τοῦ χρονικοῦ ἀπο-δεικνύεται καταφανέστατα ὅτι οἱ Γαρδικιώται καὶ οἱ Ζωϊλάται ἦσαν Χριστιανοὶ κατὰ τὴν ἸΔ' ἐκατοντ. μ. Χ. ὕστερον δ' ἐγένοντο Μωαμεθανοί, ἀλλὰ πότε ἀκριβῶς γνωστὸν οὐκ ἔστιν· ἐκ τῶν διασωζομένων ὁμῶς καὶ νῦν ἐπωνυμιῶν Χρι-στιανικῶν εἰς Ὀθωμανικὰς οἰκογενεὰς κατα-φαίνεται ὅτι πολλὸς χρόνος οὐ διέρρευσε ἀπὸ τῆς ἐκμωαμεθανίσεως αὐτῶν· διότι ἀπαντᾷ π. χ. ἐν Ζουλιάταις «Μπελούλη Τότος· ἀλθανιστὶ τότος σημαίνει παπᾶς· ἐν Κούτοι» Γκιώνη Λέκας = Γκιολέκας, ὁ περιφημὸς ἀρχηγὸς τῆς κατὰ τοῦ Σουλάνου ἐπαναστάσεως κατὰ τὸ 1847. Σου-λεϊμάν Ντίνος, ἀπόγονος τοῦ προγόνου αὐτοῦ Κωνσταντίου, ὅπερ ἀλθανιστὶ συγκόπτεται καὶ γίνεταί Ντίνος, ἐπωνύμιον τῆς ἀρχαίας Θεσπρω-τικῆς οἰκογενείας τῶν Ντιναίων (ὀρτάκι), ἐξ ἧς κατάγεται καὶ ὁ Ἀβιδὴν πασᾶς Ντίνος κλπ. Ἐπὶ Ἀλῇ πασᾶ πλεῖστοι ἐξεμωαμεθανίσθησαν κατὰ τὴν παράδοσιν, διότι ὁ Φάλαρης ἐκεῖνος κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα ἠθικά αὐτοῦ ἐπιχειρήματα, καὶ τοῦτο οὐκ ἐγκαταλίπανε, δοθείσης περιστά-σεως. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα τῶν περιστάσεων ἀλλασσομένων εἰσὶν ἐπακόλουθα. «Jeni pora mutantur λέγει ὁ Λατίνος et mundus ma- tatur.

Ἐλθωμεν ἤδη καὶ εἰς τὰ περὶ τὸ χρονικόν Δρυοπίδος ἀφορώντα, διότι ἰδίᾳ ἐξ αὐτοῦ τὰ περὶ τοῦ Μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Νικολάου ἀπο-καθίστανται γνωστὰ ἐν ἱστορικῇ ἀκριβείᾳ, ὡς εἶδομεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν. Ἐν τοῖς Προλεγό-μοις τῆς ἐκδόσεώς μου ἀφηγοῦμαι ἄρκετὰ ἐν πλά-τει τὰ περὶ αὐτοῦ τοῦ χειρογράφου, ἐλλ' ἐπειδὴ οἱ φίλοι ἀναγνώσται τῆς «Φωνῆς Ἡπείρου» ἴσως ἐπιθυμοῦσιν, ὡς φιλοπάτριδες, νὰ μάθωσι τὰ κατ' αὐτὸ, ἐπαναλαμβάνω ἐνταῦθα ἐν συντομίᾳ τὰ περὶ αὐτοῦ πρὸς εὐχαρίστησιν αὐτῶν.

Τὸ πρῶτον ἐξέδωκεν αὐτὸ ὁ σοφὸς Γάλλος Puqueville λαβὼν αὐτὸ παρὰ τοῦ ἀρχιερέως Ἀργυροκάστρου, ὡς λέγει (Voyage dans la grèce t. v. p. 318 345) μετὰ Γαλλικῆς με-ταφράσεως τῇ 1821) καὶ ἐξ αὐτοῦ ὁ σοφὸς Γερ-μανὸς Imman Bekker μετὰ Λατινικῆς μετα-φράσεως (coursus hirtor Byzantinae histo-ria Constantinop. Epirotica mdeeex 4 Ix. p. 263—279.) Ἀλλὰ καὶ αἱ δύο αὗται ἐκδό-σεις, καὶ τοὶ ὑπὸ σοφῶν ἀνδρῶν Εὐρωπαϊῶν γε-νόμενοι, ἀτελεῖς εἰσι· διότι ἐλλείπει ἐξ αὐτῶν ἡ τε ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τοῦ χειρογράφου, ὡς λέγει αὐτὸς Puqueville διότι ὁ ἀρχιερεὺς Ἀργυ-ροκάστρον τοιοῦτον παρέδωκε τῷ σοφῷ Γάλλῳ, ἀτελεῖς δηλαδὴ· ἐγὼ δ' εὐτύχησα νὰ ἔχω τέσ-σαρα τοιαῦτα, ἐξ ὧν ἐν τὸ τοῦ ἁγίου Νικολάου, καὶ ἴσως ἦν ἀντίγραφον τοῦτου τὸ ἐν Ἀργυρο-κάστρῳ καὶ ἐν, ὡς λέγει ὁ κ. Θωμᾶς. Τὸ τελει-ότερον ὁμῶς, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐκδόσις μου ἐγένετο, ἔστι τὸ ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ πάππου μου εὐ-ρισκόμενον, ἄριστα γεγραμμένον καὶ ἐντελές ὑπ' αὐτοῦ τοῦ παπᾶ Ζήσου ἀντιγραφέν, ὡς ἀνδρὸς πεπαιδευμένου, ἐκτιμῶντος τὰ τοιαῦτα, καθὼς τελειοφοῖτο τῆς ἐν Ἰωαννίνοις Ζωσιμαίας Σχο-λῆς καὶ ὁπαδοῦ τοῦ περιφήμου Μπαλάνου. Τὸ δὲ τελευταῖον, ὅπερ ἀνεῦρον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἀνω Λαμπόδου ὀδηγεῖ ἡμᾶς διὰ τινος ἐν τῷ περιθωρίῳ σημειώσεως εἰς Βενετίαν, ἧς τῷ μπάγκῳ ἐναπέθετο χειρόγραφον πολὺ τελειότε-ρον τοῦτου ὑπάρχον, ἐκεῖσε πρὸς ἀσφάλειαν ὁ Κύριος Λαπόδου. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἄγει ἡμᾶς εἰς τὸ γνωστὸν σύστημα πολλῶν Βυζαντινῶν συγγραφέων, οἵτινες συνείθιζον νὰ ἐπιχειρῶσιν ἐπιτομὰς Συγγραφέων διαφόρων διὰ τὸ εὐκολώ-τερον εἶναι, ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς πρὸς κολλώσιν τῶν συγγραμμάτων, ἢ πρὸς συμπλήρωσιν ὁμῶς ἄλ-λων συγγραφῶν, μάλιστα ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογενήτου καὶ ἐφεξῆς κατήντησε σύνθετος τοῦτο, ὀλίγα δὲ συγγράμματα ἐν πρωτοτύπῳ ἀπαντῶσιν· ἀλλὰ περὶ τοῦτου τοῦ ζητήματος ὁ θέλων εἰδέναι, πολλὰ δύναται παρὰ τῇ Μεσαι-ωνικῇ τοῦ κ. Σάβα Βιβλιοθήκῃ νὰ ἀπαντήσῃ, ὡς καὶ εἰς τὰ Δελτία τῆς Ἐθολογικῆς Ἑταιρείας

τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἡμέτερον Χρο-νικόν Δρυοπίδος ὑπέστη τοιοῦτόν τι ὡς ἔστι εἰ-κάσαι ἐκ τῆς προσεκτικῆς καὶ κριτικῆς αὐτοῦ ἀναγνώσεως διότι πολλοῦ ἀπαντῶσι χάσματα τινὰ ἱστορικὰ καὶ Γεωγραφικὰ ἢ δὲ γλῶσσα φαίνεται ἀνήκουσα τῇ ἰδ' ἐκατονταετηρίδι μ. Χ. ἢ τῇ ἰδ'· καὶ ὁμῶς καὶ οὕτως ἔχον τὸ χρο-νικόν ἐν πολλοῖς ἔστι χρησιμώτατον· διότι δια-φωτίζει ἡμᾶς πολὺ λαμπρὰ, ὡς εἶδομεν, διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Μοναστηρίου τῆς Ὑψηλῆς Πέτρας, περὶ ἧς οὐδεμίαν ἀληθῶς ἱστορικὴν γνῶσιν ἡδυνάμεθα ἔχειν ἀνευ τοῦτου. Περὶ τοῦ χρονικοῦ τοῦτου καὶ τὸ περίφημον τῆς Κ) πόλεως Περιοδικὸν «Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος» εὐφρημον ποιεῖται μνείαν καὶ κρίσιν ἀρμοδίαν (ἴδε Φιλολ. Σύλλογ. ἔτ. Γ'· σελ. 23. 1867).

Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους θέλων ἵνα λαβὼ πλη-ροφωρίας μήπως σῶζεται μετὰ τῶν πολυαριθ-μῶν χειρογράφων τῆς ἐν Βενετίᾳ Μαρκανθῆς Βι-βλιοθήκης τελειότερον χειρόγραφον, ἐγράφη τῷ τότε ἐν Βενετίᾳ διατρίβοντι φίλῳ κ. Σάβα, ὅπως μετὰ τῶν ἄλλων αὐτοῦ ἐρευνῶν, ἔχει ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν ἡμετέραν αἴτησιν· ἀλλ' ὁ ἀνὴρ καιρὸν οὐκ εἶχε πρὸς τοῦτο· τοιαύτας ἀπαν-τήσεις, ἐλάβον δὲ καὶ παρ' ἄλλων σοφῶν φί-λων· ὥστε πρὸς τοῦτο εἰδικῶς ἀπεστελλόμενος εἰς τῶν λογίων Ἡπειρωτῶν παρὰ τινος πλουσίου πατριώτου ἐν Εὐρώπῃ, καὶ ἰδίᾳ ἐν Ἰταλίᾳ πρὸς ἀνασκάψιν τῶν Βιβλιοθηκῶν Βενετίας, Νεα-πόλεως, Ρώμης, Φλωρεντίας καὶ Μιλάνου, δύ-ναται πλεῖστα ὅσα ἀναγόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἡπείρου νὰ φέρῃ εἰς φῶς. Ἀνευ τοῦτου ἱστορίαν τῆς Ἡπείρου δὲν δύναμεθα νὰ ἔχωμεν ποτε γεγραμμένην κατὰ τὰς νεωτέρας ἀρχὰς καὶ ἐρεῦνας τῆς Ἐπιστήμης. Καὶ εἴθε ἡ «Φωνὴ τῆς Ἡπείρου» εὐμενοῦς ἀκροάσεως τύχει παρὰ τινι φιλομούσῳ τῶν πολλῶν Ἡπειρωτῶν πρὸς εὐδό-σιν τοῦ ἔργου καὶ ἐπιτυχίαν τοῦ λαμπροῦ σκο-ποῦ τῆς ἱστορίας τῆς Πατρίδος.

Ἐγγραφον ἐν Πειραιεὶ 10 Ἀπριλίου 1900.

Ἀθαν. Πετρίδης

Ἡπειρώτης, πρῶην Σχολάρχης Πειραιῶς.

Υ. Γ. Ἐρωτᾶται ὁ κ. Θωμᾶς Πετρίδης; διὰ τί πανταχοῦ τῆς διατριβῆς αὐτῆς τὸ ἀρχαῖον ὄνομα Γαρδίκι μεταποιεῖ ἐπὶ τὸ Ἀλθανικώτε-ρον Καρδίκι καὶ τοὺς κατοίκους αὐτοῦ Γαρδικιώ-τας εἰς Καρδικιώτας. Ἡ ἐπιστήμη, νομίζω, τὰ τοιαῦτα οὐκ ἐπιτρέπει, ὅσην γλῶσσικὴν ἐ-πιρροὴν καὶ ἂν ἐξασκῇ ἡ Ἀλθανικὴ προφορὰ, ἧτις ὑποφαίνεται ἐν τῇ παραμορφώσει ταύτῃ. Κάλλιστα τοῦτο ἡδύνατο, ὡς εἴηται παρὰ τοῖς λογίοις γράφουσι περὶ ἐπιστημονικῶν ζητημά-των νὰ δεχθῇ τὴν παράστασιν τὴν δε: Γαρδι-κι (Ἀλθανιστὶ Καρδίκι), Γαρδικιώται (Ἀλθα-νιστὶ Καρδικιώται) καὶ οὕτω καθεξῆς, ἵνα μὴ ἐκφωνήσῃ τις ἐν τῇ ἀναγνώσει καὶ ἄκων· ἔστι καὶ ἐν Μουσῇσιν Ἐριννύες. Αἱ Μοῦσαι ἀδραὶ δεσποινίδες οὐσαι, τὴν παραμόρφωσιν τοῦ Κάλ-λους ἔστω καὶ γλωσσικῶς, ἀπαναίνονται.

Συγγνώμῃ διὰ τὴν παρατήρησιν ταύτην προ-ερχομένην ἐκ γέροντος φιλοῦντος ἐνθέρμου ζήλῳ τῇ Ἡπείρῳ καὶ τὰ φιλόμουσα τέκνα αὐτῆς.

Σημ. «Φωνῆς τῆς Ἡπείρου». Ἀτυχῶς ὁ Θωμᾶς Πετρίδης ἀπεβίωσε τὴν προπαραβύσσαν ἐβδόμη.

ΜΕΓΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΥΠΝΟΥ

Η «ΗΠΕΙΡΟΣ» ΕΝ ΚΡΑΒΑΣΑΡΑ

Διευθυνόμενον παρὰ τοῦ ἰδίου ἰδιοκτήτου Π. Κέν-τρου Ἡπειρώτου.

Τὸ ξενόδοχεῖον τοῦτο εὐρισκόμενον ἐν τῇ κεντρικῇ πλατείᾳ τῆς πόλεως εἶνε ἐν τῶν καλλιτέρων οἰκημάτων ἐπὶ ὥραιᾳ θέσει.

Περιλαμβάνει δωμάτια εὐρύχωρα, εὐάερα, εὐήλια, ἀπαστρέποντα ἐκ τῆς καθαριότητος μετ' ἐπιπλά ἐντε-λῶς κεινομένη καὶ ὑπηρεσίαν προθυμοτάτην.

Οἱ πολυπληθεῖς διερχόμενοι ἐκ Καραβασάρᾳ ἐπιβάται θέλουσιν εὐρεῖ πᾶσας τὰς εὐκολίας.

ΡΑΦΕΙΟΝ

Δ. Κοσμογιάννη καὶ Κ. Σεκαρά.

Τελεία ἐφαρμογὴ ἀπάντων τῶν φορεμάτων, κομψό-της καὶ νεωτερισμὸς ἐπάμειλλος τῶν μεγαλειτέρων κα-ταστημάτων τῆς πρωτεύουσας, τιμαὶ ἀκαταγώνιστοι. Ὅδὸς Νικίου 2 καὶ Κολοκοτρώνη 56.